

Začína nový školský rok 2016-2017

Milí žiaci, vážení učitelia a rodičia, leto sa končí a školský rok začína. V tomto čase pociťujeme smútok a nostalgiu za odchádzajúcim letom, za obdobím prázdnin a dovoleniek, ktoré sa v týchto dňoch stávajú už len spomienkou. No žiaci a učitelia zároveň pociťujú vzrušujúcu neistotu z návratu do školských lavíc a za katedry, zo stretnutí so starými priateľmi. Aj na brány našich škôl, teda Základnej školy s materskou školou Vladimíra Mináča v Klenovci a Špeciálnej základnej školy v Klenovci neúprosne klope nový školský rok. Dva bezstarostné mesiace oddychu a neopakovateľných zážitkov vystriedajú školské povinnosti.

Verím, že vám všetkým voľné dni pomohli nabráť novú energiu, ktorú počas školského roka premeníte na úspešné výsledky. Návratom do školy stojíte pred novými výzvami, pred dlhým desaťmesačným kolotočom, ktorý bude pre všetkých náročný. Každý nový školský rok je totiž náročnejší než ten predošlý. Poznanie je čoraz obsiahlejšie, vedomosti sa rozširujú, nároky sa stupňujú, svet sa každým rokom posúva k novým objavom a poznatkom, čo sa priamo či nepriamo, skôr či neskôr, odráža v školských vzdelávacích programoch a učebných osnovách. Žiaci a učitelia musia držať krok s meniacim sa svetom a potrebami spoločnosti.

Začiatok školského roka zakaždým vo mne oživuje spomienky na slávnostnú atmosféru prvého školského dňa. Vyobliekaní a plní očakávaní sme vstupovali do nového školského roka. Potom prišli každodenné povinnosti, všedné školské dni, učenie, skúšky, víťazstvá i prehry. Školský život sa vrátil do zabehaných kolají. Čas nikto nezastaví, svet sa vyvíja a mení sa aj situácia učiteľov aj ich zverencov. Hodnota vzdelania sa nedá vyčíslieť a preto by ste, milí žiaci, mali s vďakou a radosťou prijať možnosť zasadiť do školských lavíc, čo nie je všade vo svete samozrejmosťou. Musíte si uvedomiť, že práve škola vám pripravuje pôdu pod vaše nohy a je len na vás, či bude pevná alebo sa pod vami bude prepadať. Škola je vašou druhou rodinou a rodina je najsilnejšie puto aké ľudstvo pozná. Skúste veriť škole a ona vás odmení. Verte mi, šikovný, vzdelaný a cieľavedomý človek nájde kľúč ku každým dverám, na ktoré v živote narazí a bude ich chcieť otvoriť.

Osobitne chcem pozdraviť prvákov s presvedčením, že škola bude pre nich od prvého dňa zaujímavou prechádzkou medzi príjemnými prekvapeniami ktoré budú objavovať spolu so skúsenými učiteľkami a učiteľmi. Tiež deviatakov čaká náročný školský rok, plný nových výziev. Výzvy sú však na to, aby ste sa im postavili tvárou v tvár a zvládli ich. Pomocnú ruku vám určite podajú vaši učitelia i rodičia.

Želám vám, všetkým žiakom, učiteľkám, učiteľom, nepedagogickým pracovníkom, ako aj rodičom, aby sa školský rok 2016/2017 niesol v znamení úspechov pri objavovaní nových hĺb poznania. Nech vás na tejto ceste sprevádza pevné zdravie a rodinná pohoda.

Zlata Kaštanová, starostka obce

Príhovor starostky obce Zlata Kaštanovej pri výročí SNP

Dovoľte mi prihovoriť sa vám v mene vedenia obce Klenovec a uctíť si spolu s vami odkaz tých, zásluhou ktorých sme sa pred 72 rokmi stali aktérmi historického Slovenského národného povstania (SNP). Chceme si spolu pripomenúť a uctíť obeť, ktoré na oltár našej slobody priniesli hrdinskí účastníci SNP. Väčšina tých, ktorí v ňom bojovali, odišla už do nenávratna, ale ich dielo tu žije podnes. Tieto udalosti sú v súčasnosti už iba spomienkou priamych účastníkov týchto bojov, ktorých je každým rokom menej. Som veľmi rada, že sa osobne zúčastnil tejto spomienkovej piety pán Pavel Antal. Pozdrav posielame aj pani Zuzane Bartovej, Júlii Lichancovej a Júlii Parobekovej, ktorým

už vek a zdravotný stav nedovoľujú byť tu spolu s nami a páni Júliusovi Molitorisovi. Toto sú ľudia, ktorým môžeme ešte povedať osobne – ĎAKUJEME.

SNP dokázalo zmobilizovať desaťtisíce ľudí. Patrí k najvýznamnejším činom novodobých dejín Slovenska. Preto nemusíme zveličovať ani spochybňovať jeho vojenský a politický význam. Povstaním sme sa prihlásili k protihitlerovskej koalícii, k myšlienkam, pre ktoré bola obrana slobody a spravodlivosti tým najvyšším cieľom. Klenovčania sa tiež jednoznačne postavili na stranu slobody a demokracie. Naši rodičia a starí rodičia nezostali nečinne sa prizerať, ale zmobilizovali svoje sily
(Pokračovanie na 2. strane)

Hlavní protagonisti spomienkových osláv 72.výročia SNP. V dolnom rade v strede priamy účastník povstania Pavel Antal. Foto: Július Kohút

Oslavy 72.výročia vypuknutia Povstania V zrkadle času

Dňa 27. augusta si obec Klenovec pripomenula 72. výročie vyhlásenia SNP ďalším ročníkom pietneho podujatia pod názvom V zrkadle času. Načasovanie osláv bolo prispôbené možnostiam našich tohoročných mimoriadnych hostí, členov motokárskeho klubu Noční vlci.

Len čo umkli motory ich motocyklov, stíhali sa aj všetci prítomní v spomienke na krvavé udalosti Slovenského národného povstania a celej druhej svetovej vojny. Po položení vencov k pamätníkom vojnových obetí vystúpila so slávnostným prejavom starostka obce Zlata Kaštanová. Za Slovenský zväz protifašistických bojovníkov sa prítomným prihovarila predsedníčka miestnej základnej organizácie Júlia Segečová a predsedsa oblastného výboru SZPB v Rimavskej Sobotě Pavel Brndiar. Niekoľkými stručnými, ale o to úprimnejšími slovami vďaka hrdinom SNP nadviazali na svojich predchodcov aj zástupcovia Nočných vlkov.

Ďalej sa už program slávnostného dňa niesol v znamení kultúry. Tu už opraty do rúk pevne uchopili sólisti speváckej skupiny kozáckych piesní Volnyj Don z Rostova na Done. Okrem ruských vojenských piesní (Kat'uš, Svjaščennaja vojna) a svetovo známych zľudovených evergreenov (Kalinka, Podmoskovnye večera) prezentovali predovšetkým regionálny folklór kozákov Vojska donského, čím dosvedčili obnovenú vitalitu tohto zvláštneho etnosociálneho fenoménu v súčasnom Rusku. Na príjemné prekvapenie hostiteľov však preukázali, že počas ciest po našej vlasti si doká-

zali nájsť čas aj na rozšírenie repertoáru a v závere pietneho aktu si uctili pamiatku účastníkov SNP hymnickou ľudovou piesňou Na Kráľovej holi.

Ale čas sa nedá zastaviť! Keď sa po skončení programu začali účastníci postupne roztrácať do domovov, slávnostný deň sa už pomaly chýlil k pokojnému predvečer, takému nepodobnému úzkostným dňom neskorého augusta roku 1944. Námestie postupne a nebadane pustlo, podobne ako sa spomedzi nás postupne a nebadane vytrácajú priami účastníci SNP. Čoraz menej k nám hrôzy vojny hovoria priamou rečou zo živých pier predkov. Čoraz viac sa menia na suchopárne mrmlanie spomedzi ľahostajných kútikov úvodzoviek v akademickej historiografii. A zrejme nie náhodou sledujeme v Slovenskom politickom diškurze zarážajúci návrat ideí, ktoré sa u nás po druhej svetovej vojne považovali za trvalo zdiskreditované.

Tým rastie aj naliehavosť potreby zachovávať všetky účinné formy občerstvovania historickej pamäti šťastných pokolení, ktoré sa už naučili mier považovať za samozrejmosť a vojnu za nemožnosť. Význam udržiavania tradície dôstojnej oslavy štátneho sviatku výročia SNP pri tom nesmieme zanedbať. Preto hodno vysloviť nádej, že Klenovčania budú mať aj v nasledujúcich rokoch možnosť nájsť V zrkadle času poučenie o vysokej cene, ktorou bol mier našej doby vykúpený. Lebo kto v zrkadle času nehľadá poučenie, môže v ňom raz nájsť svoju hanbu!

Michal Píš

Príhovor starostky obce Zlatý Kaštanovej pri výročí SNP

(Dokončenie z 1. strany)

a bojovali hoc i holými rukami. Preto je pre nás, občanov Klenovca, dnes povinnosťou a ctou pripomenúť si pamiatku našich predkov, ktorí sa i napriek nepriaznivým podmienkam dokázali vzoprieť zlu, totalite, bojovať za slobodu pre svoje deti, podstúpiť utrpenie aj zomierať. Bola to veľká chvíľa našej histórie. Odkázala nám: Vážte si slobodu, stojte na strane pravdy a spravodlivosti a konajte čestne a odvážne.

A táto veľká chvíľa našej histórie je spätá aj s naším každodenným životom tým, že pred 72 rokmi nám pomohla vybojovať slobodu, začať s rozvojom hospodárstva, zvyšovaním životnej úrovne ľudí, s budovaním lepšej a spravodlivejšej spoločnosti. Dnešná spomienka je príležitosťou položiť si otázku: - Komu vďačíme za takú samozrejmú, akou

Slovenského národného povstania.

Preto aj pre nás dnes, 29. augusta roku 2016, stojí za to položiť si otázku: - Čo by som robil ja 29. augusta 1944, ako by som sa zachoval? A rovnako primerané je dnes pýtať sa, kde by sa ocitlo Slovensko, ak by nebolo SNP?

Sedemdesiatdva rokov nás delí od vypuknutia SNP. Práve toľko rokov sa dožívajú synovia a dcéry povstalcov.

Hovoríme o minulosti, no život je predovšetkým o budúcnosti. Pri hodnotení SNP s časovým odstupom je veľmi dôležité zdôrazniť, že v našej obci sa vždy našli ľudia, ktorí boli ochotní nasadiť vlastné životy, aby bránili slobodu. Preto by som na tomto mieste dnes chcela vysloviť presvedčenie, že i súčasná generácia, a tiež tie budúce, budú zachovávať toto dedičstvo a vždy budú odhodlane stáť na strane pravdy a lásky

Počas spomienkových osláv 72.výročia SNP si z rúk predsedu ObV SZPB v Rimavskej Sobote Pavla Brndiara prevzal ocenenie pri svojom životnom jubileu Ján Machava

Foto: Július Kohút

je mier či sloboda? Budúcnosť sa nás, súčasníkov, opýta, na akej kolaji sme putovali časom my od SNP. Ako spravujeme a zachovávame rodnú vlasť pre ďalšie generácie? Kolaje času nás vedú vpred v našich životoch, v našej práci, v našej spoločnosti. Zažívame nezamestnanosť, vidíme chudobu, agresivitu medzi ľuďmi i medzi politikmi, vyhasínanie citov medzi ľuďmi, neúctu k starším. Majetok, luxus, spoločenská prestíž sa u väčšiny ľudí stali meradlom hodnôt či osobného šťastia. A opäť si položíme otázku: - Či za toto naši otcovia bojovali a svoj život nasadzovali?

Počas frontu a tesne po ňom zahynuli a boli ranení aj naši občania. Ako prejav vďaky bol postavený tento pamätník na námestí a bolo odhalených niekoľko pamätných tabulí v obci a v jej okolí. Aj hroby padlých, roztrúsené po horách v okolí Klenovca nám pripomínajú veľké obete a ťažko vybojovanú našu slobodu. Tí, čo tu každý rok, na tomto pamätnom mieste stojíme, svojou účasťou potvrdzujeme, že nezabúdame na tieto obete a vzdávame im večnú úctu.

Dnes patrí všetkým známym aj neznámym hrdinom, ktorí sa so zbraňou v ruke zúčastnili povstaleckého zápasu, hlboká úcta a vďaka našich občanov. Nech žije v našich srdciach, myšlienkach a hlavne v našich činoch odkaz

k ľuďom i rodnej obci. A toto je cieľom práce hlavne učiteľov v spolupráci so Základnou organizáciou Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v našej obci. Je potrebné priblížiť mládeži a občanom, čo účastníci protifašistického odboja pred sedemdesiatimi dvomi rokmi vykonali, akými hrdinskými skutkami sa vyznamenali. Všetci dobre vieme, že mládeži je potrebné stále pripomínať a vysvetľovať prečo tak konali a čo ich k tomu viedlo. Dôležité je to najmä pre pokolenia, pre ktoré je už táto epocha našich dejín pomaly dávnovekom. Tým, že ZO SZPB v obci udržiava aktivitu pripomína svojim členom, aj ostatným občanom obce, kde sú hranice, za ktorými už akúkoľvek totalitu nemožno akceptovať, proti ktorej sa treba vzbúriť. A tým udržiava aj odkaz SNP nielen príležitostne, jubilejne, ale každodenne a trvale.

Vážené dámy, vážení páni, ďakujem všetkým, ktorí ste sa zúčastnili pietneho aktu venovanému spomienke na 72. výročie vypuknutia SNP, osobitne našim hosťom: Pavlovi Antalovi – priamemu účastníkovi oslobodzovacích bojov, zástupcom OV SZPB v Rimavskej Sobote, členom motokárskeho klubu Noční jazdci Slovensko a umeleckému súboru Donskí kozáci.

Účastníci výletu Základnej organizácie SZPB v Klenovci navštívili aj historické miesta susedného Maďarska Visegrád i katedrálu v Ostrihome.

Výlet nielen po Slovensku

Mesiace jún je všeobecne známy zvýšeným počtom výletov. Blíži sa koniec školského roka, počasie býva už celkom príjemné, nové možnosti a lokality sa ponúkajú...

Základná organizácia Slovenského zväzu protifašistických bojovníkov v našej obci tento rok zamerala svoju pozornosť na novootvorený Pracovný a koncentračný tábor v Seredi. Na výlet týmto smerom sme sa vydali 16. júna. Do autobusu (na zadné sedadlá, prirodzene) nastúpilo 14 žiakov základnej školy s pani učiteľkou a 28 členov SZPB. Žiaci – deviataci mali výlet na ukončenie nielen školského roka, ale aj celej základnej školy. Bol to vlastne „darček“ od zriaďovateľa, teda od obce. Rozhodne bolo vhodné aj potrebné takto im umožniť spoznávať históriu druhej svetovej vojny.

Do Serede sme prišli včas, autobus zamieril k Múzeu holokaustu, ktoré bolo v januári tohto roku otvorené. Je súčasťou SNM-Múzea židovskej kultúry v Bratislave. Vzniklo v priestoroch bývalého pracovného a koncentračného tábora v Seredi. Počas druhej svetovej vojny boli z neho deportovaní slovenskí Židia. Putovali do nacistických koncentračných a vyhladzovacích táborov, zriadených na okupovanom

území Poľska. Mladý sprievodca nám povedal aj o mnohých skutočnostiach, ktoré nectia ľudí žijúcich v tom čase. Ťažké, smutné a boľavé časy to boli. Videli sme expozície v troch barákoch. Práve v ten deň prichádzal pán minister kultúry, múzeum totiž otváralo aj štvrtý barák.

Náš program výletu pokračoval cestou do Maďarska, boli sme pri mestečku Vyšehrad (Visegrád), na hrade. Pán sprievodca, ktorý k nám nastúpil už v Štúrove, nám rozprával mnoho zaujímavých vecí z histórie, spomínal viaceré dejinné súvislosti. S ním sme potom ešte boli aj v Ostrihome, v známej bazilike. Tam si zvlášť chlapci – deviataci iste prišli na svoje, prezreli viaceré miesta tejto krásnej pamätihodnosti. Aj my sme sa potešili pohľadom cez Dunaj, na miesto, kde sa naša rieka Hron vlieva do veľrieky Dunaj. Cezeň sme viackrát prešli po moste Márie Valérie. V tento deň nám prialo i počasie a tak výlet, dotovaný našim obecným úradom a Oblastným výborom SZPB, všetci zúčastnení iste hodnotili ako vydaný. Ďakujeme za jeho zorganizovanie pani Júlii Segečovej. Fotografie vyhotovil pohotovosť pán Láska a tak máme aj peknú pamiatku na zaujímavé miesta.

Anna Germanová

Prvou zástavkou výletu bolo nedávno otvorené Múzeum holokaustu v Seredi.

Aktivity a prezentácia Materskej školy Karola Pajera

Školský rok 2015/2016 bol posledným, v ktorom sa naša materská škola mohla pyšiť čestným názvom Karola Pajera. Čestný názov jej bol udelený v roku 1995 za vynikajúce výsledky vo výchovno-vzdelávacej činnosti. V novom školskom roku bude niesť materská škola nový názov – Základná škola s materskou školou Vladimíra Mináča. Budeme sa tešiť čo nové nám táto zmena prinesie.

„Čo do dobrej zeme zasejete, nikdy nevyhynie.“

Je to motto nášho predprimárneho vzdelávania ISCED O, na ktorom má veľký podiel učiteľ. V celom kontexte sa chápe predprimárne vzdelávanie ako výchova pre život a príprava na vstup do primárneho vzdelávania. Jej cieľová a hodnotová organizácia vychádzala z osobnostného rozvoja dieťaťa s rozvíjaním emocionálnej inteligencie ako je sebavedomie, zvedavosť, schopnosť konať s určitým cieľom, sebaovládanie, schopnosť pracovať s ostatnými, komunikovať a spolupracovať. Preto sme sa snažili usporiadať dennú činnosť tak, aby sa stal život detí v nej radostný, zaujímavý a prítlačivý. Zaslúhou učiteľiek chceme, aby sa škola stala dielňou ľudskosti, kde každý má úplnú demokraciu a slobodu. Snažili sme sa pracovať vo vzájomnej úcte, porozumení pre šťastie naše a našich detí a spoločnými silami naplňovali vec múdrosti a vzdelania. V tomto duchu sa niesla celá práca kolektívu MŠ. Vytvárali sme deťom podmienky a predpoklady pre bohaté činnosti, ktoré deti uspokojujú, poskytujú im radosť, bezpečnosť a sociálne podnety.

Dominantnou formou prevládajúcou celý deň bola hra. Prostredníctvom nej sme plnili strategický cieľ našej školy: pozdvihnúť národné povedomie a ľudovú kultúru. Posilňovali sme kladný vzťah k blízkeho okoliu, oboznamovali sa s nárečím a prácou našich predkov, ako aj ich tradíciami. Stanovené úlohy sme plnili so Štátneho vzdelávacieho programu POP MŠ SR na školský rok 2015/16 a regionálnej výchovy Vretienko.

V školskom roku sme mali zapísaných 73 detí v štyroch triedach MŠ označených ako : najmladšie – motýliky, stredné – lienky a najstaršie žabky a slniečka patrili medzi predškolákov.

Všetky zapísané deti sa zadaptovali, aj novoprijaté alebo už chodiace, na nové triedy a nové učiteľky. Každá trieda mala podľa zákona svoju triednu učiteľku. Chorobnosť detí sa zaznamenávala v zošite Ranný filter. Našou snahou bolo vyhnúť sa chorobnosti už v začiatkoch a spolupracovať s rodičom

Schádzanie detí prebiehalo spravidla do 8.00 hod., aby si deti mohli vychutnať aj ranné hry. Veľmi radi sa hrávali s interaktívnou tabuľou. Veľmi obľúbená bola pre deti pohybová aktivita, kde sa deti mohli pohybovo realizovať. Naj-

staršie deti sa prezliekali do úborov, veľmi radi cvičili na náradí, s náčiním, na hudbu ako aj motivačné cvičenia a hry. Vhodne sme zaraďovali zdravotné cviky a relaxácie. Deti sú telesne zdatné, aktívne, pohybovo schopné. Osvojili si sebaobslužné a hygienické návyky.

V edukačnej činnosti si deti mohli vyskúšať lyžiarske skúsenosti aj keď krátko, pokiaľ bol sneh. V grafomotorike sme používali pracovné zošity, kde si deti upevňovali nadobudnuté poznatky zo všetkých oblastí. Veľmi radi maľovali a pri práci využívali celú plochu. Najkrajšie práce sme zaslali do rôznych súťaží, ako aj do detského časopisu Lienka. Ďalej sme sa venovali úlohe zameranej na rozvíjanie všetkých strán k školskej pripravenosti. Individuálnym prístupom v pedagogickom procese sme podporovali osobnostný rozvoj detí. Pri výchove k bezpečnosti a ochrane zdravia pri práci v oblasti PO sme spolupracovali s miestnou skupinou Slovenského červeného kríža v Klenovci.

Akcie pripravené pedagogickými pracovníkmi pre deti, rodičov a verejnosť:

September: návraty k ľudovým tradíciám: výstavka plodov jesene na námestí v spolupráci s rodičmi, výchovný koncert v kultúrnom dome pre deti. Pán Katreniak sprístupnil deťom všetky informácie o hudobných nástrojoch fujara a pišťalka Z príležitosti SNP sme sa zúčastnili osláv vo forme vytvorenia dvoch zábavných stanovísk pre deti; kuchárky sa venovali vareniu gulášu. Pozdraviť nás boli v škôlke aj herci z divadla Z domčeka so svojou rozprávku.

Október: akcie boli zamerané na podporu zdravia v rámci Týždňa zdravia a zdravej výživy. Na rodičovskom združení mali možnosť rodičia ochutnať pomazánky a rôzne zeleninové nápoje. Zúčastnili sme sa exkurzie na hospodársky dvor v Rimavskom Brezove, kde sme mali možnosť poznať život na ranči a pozvoziť sa na koníkoch. Podobne sme sa zúčastnili exkurzie v mlyne vo Veľkých Teriakovciach. Pedagogickí zamestnanci sa zúčastnili školenia BOZP a Prvej pomoci v Hnúšti. Zapoili sme sa do zbierky Bielej pastelky.

November: regionálna výchova: Jánošíkovské tradície, tradície na Ondreja, ŠPZ – zdravie, učili sme sa piecť jablčník. Pripravili sme v každej triede besiedky k Mesiacu úcty k starším s

malým programom pre starých rodičov. Zúčastnili sme sa Dňa bubnovania na námestí, ktoré usporiadala ŠZŠ.

December: Mikuláš v MŠ, tradície na Luciu, výstavka prác učiteľiek a detí v KD Pokoj ľudom dobrej vôle, besiedka Deda Mráza v spolupráci s rodičmi. Deti a učiteľky pripravili pekné pozdravy k Vianociam sponzorom a dobrým ľuďom v Klenovci. Učili sme sa piecť medovníky.

Január: výtvarné práce detí zaslané do časopisu Včielka, zapojili sme sa do výtvarnej súťaže Vesmír očami detí

Február: Fašiangový karneval, pochovávanie basy.

Marec: zapojili sme sa do vytvorenia veľkonočného stromčeka v obci. Zhotovili sme tri Moreny na výstavku do V. Teriakoviec. Pripravili sme darčeky na členskú schôdzu Slovenského Červeného kríža. Pripomenuli sme si Deň učiteľov v sobášnej sieni obecného úradu. Privítali sme jar, jaré sviatky. Zapoili sme sa do výtvarnej súťaže Hasiči. Environmentálna výchova: triedenie odpadu, návšteva v knižnici, beseda so spisovateľkou Evou Bielou Brndiarovou. Predškoláci sa zúčastnili exkurzie v ZŠ V. Mináča pred zápisom detí do školy.

Apríl: Deň zeme: zasadili sme ihličnaté stromčeky k plotu, stavali sme Máje v škôlke, zúčastnili a prispeli sme na výstavku z odpadového materiálu. Módna prehliadka na námestí. Desať prác sme poslali na výstavku Dielo tvojich rúk.

Máj: Deň matiek, výtvarná súťaž Divadlo očami detí. Zorganizovali sme výlet do ZOO v Košiciach, predškoláci

sa fotili na tablo. Navštívili sme kultúrne predstavenie v Rimavskej Sobote Smejko a Tanculienka. Uskutočnil sa zápis detí do materskej školy spojený s Dňom otvorených dverí.

Jún: Klenovská rontouka, MDD – Cesta rozprávkovým lesom, rozlúčka s predškolákmi na obecnom úrade. Deň detí na školskom dvore, hľadanie pokladu, hry na šmykačkách, trampolíne a v domčekoch získaných z projektu MRK2. Uskutočnili sme brigádu na úprave školského dvora aj napriek tomu, že nám nepriala počasie, doplnili piesok do dvoch pieskovísk získaného od sponzora. Zorganizovali sme výchovný koncert o doprave z hudobnej agentúry Valentína Čekovského

Vo svojej práci využívame odpadový materiál, zhotovujeme rôzne výrobky a darčeky. Naša spolupráca pretrváva so ZŠ V. Mináča podľa plánu spolupráce, ŠZŠ, ako aj detskou lekárnou, osvetou a knižnicou. V priebehu roka sa u nás vystriedali tri praktičanky.

Touto cestou sa chcem poďakovať väčšej časti kolektívu materskej školy za ich kvalitnú prácu, vytvorenie dobrého kolektívu, našim dlhoročným sponzorom Jánovi Ulickému, Daliborovi Ďurišovi, Daliborovi Drozdíkovi, Marte Lichanovej, Petrovi Kováčovi, Darine Tomovej, Darine Balciarovej, rodine Struhárovej, manželovi Matejovi Kaľavskému, Rade školy pri materskej škole za podporu, Rodičovskej rade za hmotnú, finančnú a morálnu pomoc, rodičom, ktorí nám zverili svoje ratolesti a za dobrú spoluprácu.
Olga Kaľavská

Pomocník partizánov spomína

....V období Slovenského národného povstania som mal šesťnásť rokov. Bývali sme v Skorušine, kde sme mali hospodárstvo. Tu boli dve chalupy (izby) a kolešňa. V jeseni 1944 sa do hornej izby na čas nasťahovali partizáni. Bolo tam veliteľstvo, štáb partizánskeho zväzku N. S. Chruščova, ktorému velil legendárny A. N. Sadilenko. Nazývali ho aj Čierny kapitán. Na neho sa dobre pamätám. Často chodil do hornej izby za jedným z veliteľov, za E. Weiszom. Bol to vzdelaný žid, ktorý ovládal štyri reči. Tu, ale aj u suseda Ondreja Brndiara, vyšetrovali vojnových zajatcov.

Z ruských a ukrajinských partizánov som si obľúbil N. S. Radula (1924), ktorý bol nakoniec veliteľom brigády. Bol starší o štyri roky, ale dobre sme si rozumeli. Vo voľnom čase sme spolu hrávali karty. Hrával s nami aj Antek, ale vtedy sme ešte nevedeli, že je to nemecký špión (volal sa Antonín Vazač a bol z Viedne). Našej obci spôsobil veľa zla, ale aj partizánom sťažil boj s nemeckými okupantmi.

Často som sprevádzal partizánov na ich akciách v neznámom teréne. Bol som ich pomocníkom. Rád som s nimi chodil. Sprevádzal som aj neznámych partizánov, ale s tými som nemal dobré skúsenosti. Boli to ostrí chlapi, ale aj nebezpeční, preto sme im nedôverovali. Raz som mal pre partizánov priviesť potraviny z obce na vrchy, ale to prekazila razia nemeckej armády v ten pamätný deň, na Silvestra 1944, keď chlapci zatvorili do kultúrneho domu a ženy s deťmi do kostola. Obec mali vypáliť a obyvateľov zlikvidovať. Vďaka farárovi P. Slosiarikovi a V. Sivákovi z Bratislavy, ktorí vedeli po nemecky, Klenovec zachránili.

Pavel Hruška

Mládežníkom z Vranova nad Topľou sa pobyt v „dome na kopci“ veľmi páčil.

Dom na kopci

Známymi miestami v Klenovci sú námestie, autobusové zástavky, ale i ďalšie priestory „pešej zóny“, či cesta na cintorín. Tam často vedú kroky nielen obyvateľov obce, ale aj „cezpoľných“, ktorí prichádzajú v každom ročnom období na hroby svojich blízkych. Poberajú sa okolo pošty, zborového domu, kostola, hore briežkom, nuž a napokon okolo starej fary, dnes už Centra mládeže. Tento dom na kopci vidno z mnohých častí Klenovca a neraz som počula, že ľudia si prirodzene všimajú „či sa tam svieti“, či je tam pohyb....

S radosťou môžeme povedať, že tento dom naďalej „žije“, slúži, robí radosť. Komu? Aj cez tieto prázdniny sa v ňom vystriedali na viacerých táborových pobytoch mladí ľudia z rôznych kútov Slovenska. Zhruba týždňové turnusy tu boli z Devičia (okres Krupina), z Veličnej (okres Dolný Kubín), z Bystrého (okres Vranov nad Topľou). Je to pre nich výhodná možnosť ubytovania a pre Klenovec zas výborný spôsob propagácie. Čo dobré, pekné a milé u nás zažili, budú šíriť vo svojom okolí. Každé priateľské slovo, ústretový prístup, úsmev – všetko má svoju hodnotu!

Jedna z návštevníčok, Vierka Molitorisová, napísala do zborového časopisu správu o ich tábore. Z nej vyberáme: „Dvadsaťdvačlenná skupina mladých ľudí sa 15. augusta vybrala na mládežnícko-dorastový tábor do Klenovca. Mali sme pred sebou približne šesťhodinovú cestu, ktorá však nakoniec zbehla veľmi rýchlo. V utorok sme sa vydali na spoločnú túru. Naším cieľom bola rozhľadňa Slopovo, z ktorej sa nám naskytl skvelý výhľad na okolie. Dobrým sppestrením bol pre nás čas na ihrisku či v telocvični. Odnášame si nezabudnuteľné zážitky, medzi ktoré určite patrí to, ako naši chlapci pomáhali pri rezaní dreva či búraní domu. Očakávaným bodom programu bol každý večer čas s Pánom Bohom, kedy sme sa spoločne zamýšľali nad témami: Strom bez ovocia, Hriech náš každodenný, Vybehané koľaje, Ježišove vlastnosti a emócie, Návrat k prvej láske a završili sme to témou o radikálnej poslušnosti. Myslím si, že čas na

tohtoročnom tábore bol veľmi dobre investovaný, a preto by som sa chcela poďakovať všetkým bratom a sestrám z nášho cirkevného zboru, aj zo zboru Klenovec, že nám umožnili a maximálne spríjemnili tento pobyt.“

V novej Knihe návštev – v CM 59 – sme našli tento milý zápis:

„20. august 2016. Milý cirkevný zbor v Klenovci, sme vám hlboko vďační za možnosť mať u vás dorastovo-mládežnícky tábor. Dali ste nám za kresťanský peniaz k dispozícii priestor s nadštandardnými možnosťami. Boli sme s ubytovaním vysoko spokojní, kuchynka slúžila taktiež výborne. Oceňovali sme aj možnosti v okolí, ako napr. telocvičňa či turistika alebo opekanie priamo vo farsko-kostolnej záhrade. Aj vďaka týmto podmienkam sme prežili skvelý tábor plný zážitkov. Stravovanie v reštaurácii Vepor sa ukázala byť najlepšia voľba, nikdy sme nemali nedostatok jedla. Ďakujeme aj bratovi kurátorovi Vranskému a bratovi farárovi Roskošovi, že nás obskakovali a všetko vybavili. Vrelo odporúčame ďalším záujemcom. Mládežníci z CZ ECAV Bystré nad Topľou.“

Nuž a mne prichádza na um stará múdrosť: **Púšťaj svoj chlieb po vode...**

(Kaz 11) Anna Germanová

Členovia táborových pobytov v Klenovci neobišli ani rozhľadňu Slopovo.

Spomienková slávnosť v cirkevnom zbere ECAV

V našich domoch opatrujeme nemálo starých fotografií, ktoré nám pripomínajú našich blízkych, chvíle z nášho života, dni významných udalostí. Predtým zvykli niektoré z nich visieť na viditeľných miestach v našich domovoch, či už svadobné, detské alebo Rozpomienky na konfirmáciu. Radi sa na ne pozeráme, radi spomínáme...

Na jednej takejto fotografii je vidieť presne 50 mladých ľudí (23 dievčat a 27 chlapcov) – konfirmandov, ktorí sa po slávnosti 6. mája 1956 usporiadali pred evanjelickou farou a spolu s pánom farárom a kostolníkmi sú tak „zvečnení“ na čierno-bielej fotografii: ako také goralky či perličky, pekne jedna vedľa druhej. Dve „dievčence“ z tejto skupiny nenechali toto výročie „preplávať“ riekou času bez povšimnutia, ale zorganizovali stretnutie. Zinka Bútorová a Júlia Segečová zavolali

kom bol verš z listu Židom 10,39: „Ale my nie sme zbabelci, aby sme zahynuli: my sme veriaci, aby sme si zachránili život.“ Môžeme ho čítať na programe tejto slávnosti, ktorý starostlivo pripravil pán farár Roman Roskoš. Prihovára sa všetkým prítomným slovami živými, úprimnými, vzácnymi. Pri osobnom konfirmovaní si každý osobitne vypočul nielen matričné údaje, ale i vhodný biblický verš. Toto všetko si odnášali jubilujúci konfirmandi na pamätných listoch.

Slávnosť bola obohatená piesňou zborového spevokolu. V príhovore sestra poddôzorkyňa Zuzana Bútorová okrem iného povedala: - „Dnes sme pred vami a pri výročí našej konfirmácie chceme povedať, že cesta za Pánom – cesta kresťana – cesta viery – je tým najlepším spôsobom, ako prežiť svoj život. V tejto súvislosti ďakujeme všetkým,

Účastníci spomienkovej slávnosti pri príležitosti 60. výročia konfirmácie.

nielen Klenovčanov, ale aj tých, čo žijú na iných miestach Slovenska. Pravdaže, viacerí už nežijú, predišli nás do večnosti.

V nedeľu 12. júna 2016 sa spolu dvadsať zreľých mužov i žien zúčastnilo v chráme Božom na spomienkovej slávnosti pri 60. výročí konfirmácie. Vodiť

ktorí nás formovali, ktorí nám pripomínali, že – Smieť žiť pre Krista – je tá najlepšia voľba, akú si človek môže vybrať pre svoje žitie. Tešilo by nás, keby toto naše úprimné vyznanie počuli a osvojili si všetci tí, ktorí ešte majú život pred sebou... Bratia a sestry, sme pri pamätnej tabuli brata farára Pavla Slosiarika, ktorý nás pripravoval na slávnosť našej konfirmácie a bol svedkom našich vážnych sľubov. Ďakujeme Pánu Bohu za jeho pôsobenie v tomto zbere, za desiatky rokov, počas ktorých tu rozosielať vzácne semienka Božieho slova. To, že tu dnes stojíme, svedčí, že jeho práca nebola márna. Prosíme, aby Pán Boh požehnal i túto rozpomienku.“

Tak ako pred 60 rokmi prvýkrát prijali prítomní sviatosť Večere Pánovej, aj teraz pristúpili ku klenovskému oltáru k spoločnému stolovaniu. Viacerým bola táto chvíľa vzácnou a milou. Po službách Božích sa tradične odfotili, aj na našich kostolových schodoch. Potom sa už pobrali na spoločný obed, kde istotne prežili krásne chvíle pri rozhovoroch a spomienkach. Vďaka za tento sviatočný deň!

Anna Germanová

Kultúrne – športové tradície Klenovca

V minulosti bol Klenovec miestom kultúrnych a športových činností, ktoré často prekračovali rámec našej obce a svojim pôsobením obsiahli širší región, prípadne aj celé Slovensko. Naša obec je zapísaná aj v histórii kinematografie Slovenska, pretože v Klenovci bol v 20-tych rokoch minulého storočia nakrútený druhý hraný film na Slovensku (po Fričovom Jánošíkovi) Stráža spod hája na námestí divadelnej hry Fera Urbánka. Pýchou Klenovca v minulosti boli však divadelní ochotníci, ktorí nacvičovali pravidelne ročne 2-3 divadelné hry, s ktorými vystupovali nielen v Klenovci, ale aj v okolitých obciach. Činnosť ochotníckeho divadla zdokumentoval Július Molitórius vo svojej publikácii Ochotnícke divadlo v Klenovci v roku 2012. O významných predstaviteľoch ochotníckeho divadla M. Laudisovi a P. Tomovi písala vo svojom príspevku v Klenovských novinách aj Oľga Košútová. Okrem divadelných predstavení sa v Klenovci pravidelne konali estrády a zábavy (Štefanská, Silvestrovská), ktoré poriadať často aj hasiči a TJ Sokol.

V Klenovci desiatky rokov fungovalo aj kino Sloboda, ktoré premietalo filmové predstavenia pre dospelých aj mládež 3-4-krát týždenne za hojnej návštevnosti divákov. Správkyňou kina bola dlhé roky A. Tomová, neskôr J. Machava. Napriek jeho veľkému úsiliu však činnosť kina nakoniec zanikla.

V súčasnosti kultúru v našej obci zabezpečuje hlavne folklórny súbor Vepor so svojimi súbormi pre dospelých aj mládež, ktorí zabezpečujú program na väčšine podujatí v našej obci, vystupujú na GMFS, ale často aj v zahraničí. Tým prispieva k šíreniu dobrého mena našej obce.

Bohatá činnosť je aj na športovom poli. Prím v Klenovci hral odjakživa futbal. Naše futbalové družstvá dospelých, dorastencov aj žiakov hrávali pravidelne krajské súťaže a hlavne derby zápasy s okolitými obcami lákali veľké návštevy divákov. Okrem futbalu sa určitý čas v spolupráci s Iskrrou Hnúšťa hrával súťažne aj ľadový hokej na školskom dvore. Pravidelnú okresnú súťaž hrávalo aj družstvo stolných tenistov. V Klenovci od 50-tych rokov minulého storočia fungovalo kúpalisko s dvoma bazénmi. Veľkú popularitu si získal Silvestrovský beh mieru ulicami obce pre všetky kategórie v 70- a 80-tych rokoch, ktorý sa konal na počesť udalosti v Klenovci počas roku 1944. Škoda, že táto tradícia pre rôzne, hlavne finančné problémy, zanikla. Možno by stálo za to ju obnoviť.

Neskoršie sa v našej obci začali rozvíjať aj nové druhy športov. Na Skorušine vzniklo lyžiarske stredisko, ktoré však v súčasných klimatických podmienkach bez umelého zasnežovania upadá. Začali cvičiť kulturisti vo fitnesscentre a v poslednom období slávia úspechy

bedmintonisti pod hlavičkou občianskeho združenia RODON a Družstevníka Klenovec.

Pri rozširovaní okruhu športov pribudli aj športové zariadenia, o ktoré sa však treba starať a zabezpečovať ich údržbu a opravy. Treba rekonštruovať kúpalisko, tribúnu na futbalovom ihrisku, budovu fitnesscentra a tiež multifunkčné ihrisko. Všetky tieto zariadenia sú v ržii obecného úradu, ktorý na ne vynakladá značné finančné prostriedky.

V poslednom období pribudol v našej obci ďalší športový objekt – športová hala postavená z prostriedkov vlády SR. Jej výstavbu však od začiatku sprevádzali rôzne problémy, ktoré po-

kračovali aj po jej dokončení rôznymi úpravami a opravami, ktoré väčšinou financovala obec. Hala už vyše roka stojí... Nevieť však či je už skolaudovaná. Treba však veriť, že už čoskoro sa stane domovom aspoň bedmintonistom, ktorí v nej budú nielen trénovať, ale v budúcnosti sa v nej usporiadajú aj súťažné turnajové stretnutia, ktoré isto potešia priaznivcov tohto úspešného klenovského športu.

Slavomír Hruška

Upozornenie

Uzávierka najbližšieho vydania Klenovských novín bude 20. októbra 2016.

Spomienková fotografia členov FS Vepor z ich zájazdu v Poľsku.

Pripomenutie si dávnych tradícií na Klenovskej rontouke

To naše Slovensko je krásne a máme sa ozaj čím chváliť. Žijeme však v akomsi strese a prírýchlo, často si ani nevšimame to, čo tu máme a nie vždy si to vieme aj oceniť. Treba sa občas pozastaviť a s láskou si lepšie všimnúť našu krásnu prírodu i naše krásne ľudové tradície. Prekrásne to vyjadril básnik Ondrej Nagaj:

*...Kraj ty môj čarovný, aj mňa si odkojil,
kdekoľvek zabľúdim, nosím ťa stále sebou.
I smútok zakryješ, i bolesť zahojíš,
ani mi nevyčítaš, že som doma nebol.
Od nižín po stráne dvíhaj sa ku kráse,
po predkoch spievaj si zdedenú pesničku.
Každý tvoj rodák pozná Ťa po hlase,
vždy mu buď oporou, vždy mu buď v blízkosti.*

Treba ozaj vziať úctu našim predkom, chrániť si to, čo ešte zostalo a zároveň tento odkaz prenechať aj našim následníkom. Jedným z najkrajších podujatí na Slovensku, kde si tieto tradície veľmi vážia a pripomínajú sú už veľmi známe Gemersko – malohontské folklórne slávnosti Klenovská rontouka. Sú to jedinečné folklórne slávnosti na území regiónu okresov Rimavská Sobota a Revúca, kde sa môžu prezentovať všetky folklórne kolektívy, remeselníci, sólisti, inštrumentalisti z tohto okolia a aj hosťujúce kolektívy zo Slovenska a zo zahraničia. Popri tom sa tam prezentujú aj dávne remeslá a kulinárske pochúťky. Práve tieto slávnosti akými je Klenovská rontouka

napomáhajú k propagácii a šíreniu tradičnej ľudovej kultúry a tradičných remesiel na území regiónu.

Jedným z dávnych remesiel tohto prekrásneho kraja, ktoré sa už takmer zabudlo, je aj výroba tradičného Klenoveckého syra. To je syr, ktorý sa v okolí Klenovca vyrábalo už v 18. - 19. storočí a preslávil sa svojou kvalitou aj v okolitých krajinách. Je to vlastne zrejúci polotvrdý syr z ovčieho alebo kravského mlieka so svojou typickou ornamentikou. Tento syr je od roku 2015 zapísaný medzi chránené zemepisné označenia a zaraďuje sa medzi typické slovenské syrárske špeciality ako je bryndza, oštiepok i parenica. Posledné roky, z účinnej pomoci vedenia obce Klenovca i manželov Zvarovcov sa iniciátori obnovy tejto tradičnej slovenskej špeciality Ján Keresteš a Karol Herian pokúšajú pomocou domácich výrobcov obnoviť túto výrobu syrov. Je chvályhodné, že už sa našli domáci výrobcovia, ktorí sa k týmto tradíciám vracajú. Posledné roky sa aj na Klenovskej rontouke už objavujú tieto tradičné syry a ich kvalita sa postupne zlepšuje. Potešiteľné je, že už i z okolia Klenovca (pán Manica v Tisovci a pán Hladlovský v Slovenskej Lupči) začínajú tento syr vyrábať vo väčšom množstve.

Na tohoročnom 38. ročníku Klenovskej rontouky bolo vyše štyridsať stánkov a jedenásť dvorov s bohatým občerstvením a s bohatým folklórnym programom. Bolo aj viacero spomínaných Klenoveckých syrov, ktoré si mohli návštevníci ochutnať i kúpiť. Tentoraz

za najlepšie Klenovecké syry z kravského mlieka získali diplom a poďakovanie Milena Vrbinská, Elena Bútorová a Daniela Spodniaková. Za najlepší syr z ovčieho mlieka ocenenie získal Ľubomír Manica z Tisovca. Títo výrobcovia získali od Jána Keresteša i hodnotnú knihu Mlieko vo výžive ľudí.

Klenovská rontouka má ozaj svoje čaro a určite nikto nebanoval, že tam bol. Napriek horúčave za tri dni sa tam vystriedalo vyše desaťtisíc návštevníkov. Bolo tam veľmi veľa folklórnych súborov, remesiel, výstav, napr. obrázky Štefana Pelikána o heligonkároch a pod. Veľký úspech zožala i spomínaná publikácia Jána Keresteša a kolektívu o mlieku, ktorú autor rozdal desiatkam účastníkov.

Za krásne zážitky a veľmi bohatý program na tohoročnej Klenovskej rontouke je potrebné úprimne poďakovať všetkým organizátorom a zvlášť starostke obce Zlate Kaštanovej, dramaturgickej slávnosti Stanislave Zvarovej a riaditeľovi miestneho kultúrneho strediska Jaroslavovi Zvarovi. Je veľmi dobré a chvályhodné, že vďaka dobrým organizátorom mladí ľudia začínajú mať čím ďalej tým viac záujem o naše historické korene, o náš ľudový folklór a aj remeslá. Takéto slávnosti nie sú len miestnou atrakciou, ale pomáhajú obnoviť naše dávne ľudové tradície, pomáhajú rozšíriť agroturistiku, poukazujú na možnosť spracovania vlastných surovín, na možnosť rozšírenia živočíšnej výroby i využitia našich lúk a pasienkov na celkový rozvoj vidieka.

Karol Herian

Oneskorená recenzia knihy o SNP

Slovenské národné povstanie (1944) sa už po vojne hodnotilo ako významná historická udalosť. Vyzdvihoval sa najmä jeho podiel na víťazstve nad fašizmom a účasť povstaleckej armády v SNP. Po komunistickom prevrate v roku 1948 bolo SNP len partizánskou vojnou. Vedúcich Povstania K. Šmidkeho, G. Husáka a L. Novomeského a spolu s nimi celý rad ďalších slovenských politikov, spisovateľov a umelcov obvinili z tzv. buržoázneho nacionalizmu, postavili pred súd a uväznili. Len K. Šmidkeho omilostili pre jeho robotnícky pôvod. Ten však krátko nato od „žialu“ zomrel.

Len po odsúdení kultu osobnosti na 20. zjazde Komunistickej strany Slovenskeho zväzu (1956) a po uplatnení jeho záverov v politickej praxi v Československu došlo k zmene hodnotenia SNP. Osobitná komisia Ústredného výboru KSČ prehľadom obdobia po prevrate v roku 1948 a rehabilitovala obvinených a odsúdených. G. Husákovi, ktorého po prepustení z väzenia preradili do výroby, umožnili vydať spomienky Svedectvo o Slovenskom národnom povstaní (Pravda, Bratislava 1974).

SNP sa v období rokov 1945-1989

hodnotilo ako národnodemokratická revolúcia s prvkami socialistickej revolúcie, v ktorej vedúcu úlohu mala Komunistická strana Československa. Účasť ostatných politických strán, povstaleckej armády a občianskeho odboja sa pokladala za bezvýznamnú. Preceňovala sa účasť partizánov a pomoc ZSSR. SNP bolo opradené mýtami a legendami, mnohé udalosti boli tabu, utajovali sa alebo jednostranne vykladali.

Z toho dôvodu sa po demokratickom prevrate v roku 1989 hodnotilo SNP ako komunistická akcia a začalo sa o jeho význame pochybovať. Pochybnosti vyúsťovali do antikomunistickej kritiky, ale aj do odsúdenia SNP z pozícií neoludáctva a vojnovkej klérofašistickej Slovenskej republiky (publikácia Nešťastný deň 29. august 1944, Bratislava 1994 a iné). Už za socializmu vyšla publikácia historika Jozefa Jablonického Z ilegality do povstania (Bratislava 1969), ktorý opisuje SNP netradične, bez mýtov a legend a s pripomienkami na adresu G. Husáka, ktorý SNP hodnotí vcelku objektívne, ale je presvedčený, že KSS mala vedúcu úlohu.

Po prevrate v roku 1989 začali histo-

rici skúmať a vykladať SNP objektívne. V období rokov 1989—2015 vyšlo viac ako dvadsať publikácií, dokumentov, približne osemdesiat serióznych monografií, štyri encyklopédie a slovníky, tridsať publikácií spomienok a do päťdesiat štúdií vo vedeckých časopisoch. Autori týchto publikácií, ich editori a redaktori predstavujú SNP bez ideologických a politických vplyvov. V publikáciách a štúdiách sú rôzne názory, pozitívne hodnotenie, ale aj také, ktoré sa dotýkajú udalostí, ktoré boli dosiaľ tabu. Mladí historici pristupujú k SNP z nových, netradičných hľadísk.

V roku 2009 vyšla reprezentačná publikácia Múzea Slovenského ná-

rodného povstania v Banskej Bystrici, ktorú napísal a vydal Stanislav Mičev s kolektívom slovenských historikov z Vojenského historického ústavu, Historického ústavu SAV, Slovenskej národnej knižnice a Univerzity Mateja Bella v Banskej Bystrici pod názvom SLOVENSKÉ NÁRODNÉ POVSTANIE 1944. Vo svetle najnovších vedeckých poznatkov a bez ideologických nánosov podáva objektívny pohľad na slovenskú spoločnosť v rokoch 1939—1945 so zameraním na vyvrcholenie protifašistického hnutia v Slovenskom národnom povstaní. Publikáciu si možno objednať v Múzeu SNP v Banskej Bystrici.

Podrobnejšiu recenziu prinesieme v budúcom čísle. **Július Molitoris**

Obálka reprezentačnej publikácie Slovenské národné povstanie 1944.

Zakázané prózy Vladimíra Mináča

Náš rodák Vlado Mináč (1922—1996) bol významný spisovateľ v 2. polovici 20. storočia. V období socializmu bol vedúcou osobnosťou slovenského kultúrneho a literárneho života. Zúčastnil sa Povstania. Prežil koncentračné tábory v Mauthausene a Dachau. Po vojne sa stal redaktorom a publicistom, neskôr spisovateľom, funkcionárom a tajomníkom Zväzu spisovateľov, členom Ústredného výboru KSS a KSČ, národným umelcom a po roku 1968 predsedom Matice slovenskej.

V roku 1948 vydal svoj prvý román Smrť chodí po horách. Námet čerpal z prostredia protifašistického odboja v rodnej obci. V románe, ktorý sa stále kladne hodnotí, sugestívne opísal prežitú hrôzu 2. svetovej vojny. Vydal viacero angažovaných próz, poviedok a noviel, poplatných dobe, ale aj romány, ktoré tvorili vrchol slovenskej umeleckej prózy vo svojom období. Z nich najvýznamnejšie sú tie, ktoré tvoria trilógiu Generácie: Dlhý čas čakania (1958), Živí a mŕtvi (1959) a Zvony zvonja na deň (1961). Zachytil v nich umeleckým a literárnym spôsobom národnoslobodzovací boj slovenského ľudu za 2. svetovej vojny a podal výstižný opis tohto obdobia.

V 70. a 80. rokoch sa venoval predovšetkým publicistickej a esejistickej tvorbe, slovenským dejinám a problémom súčasného obdobia: Dúchanie do pahrieb (1970), Zobraň spory J. M. Hurbana (1974), Súvislosti (1976), Texty a kontexty (1982) a iné. Bol neúprosným kritikom nedostatkov v spoločnosti. Po 20. zjazde Komunistickej strany ZSSR (1956) patril medzi tých, čo odsúdili stalinizmus a dogmatizmus v komunistickej strane a v našej spoločnosti. V období demokratického prevratu (1989) a po ňom publikoval kritické eseje o nežnej revolúcii (Hovory M., 1994). Patril k hlavným predstaviteľom slovenského kultúr-

neho života, ktorí podporovali vznik samostatnej Slovenskej republiky (1993).

Napriek tomu, že Vladimír Mináč už v päťdesiatych rokoch patril k prominentným spisovateľom, cenzúra mu v roku 1957 zakázala vydať knihu próz Z nedávnych čias a satirickú poviedku Koza rohatá a somár,

ktorá mala vyjsť v týždenníku Kultúrny život. V týchto prózach kritizoval obdobie stalinizmu v Československu (1949—1953). Ďalšia poviedka Svedomie, ktorú cenzúra zakázala publikovať, sa dotýkala háklivej témy – „pracovných“ táborov v ZSSR, tzv. gulagov.

Vyšla len v Literárnom týždenníku v Čechách.

Tieto poviedky a ďalšie vyšli koncom roka 2015 v publikácii Zakázané prózy. Vladimír Mináč v nich päťdesiate roky opisuje ako obdobie strachu, úzkosti a beznádeje (poviedka Strach) a ako príležitosť pre nečestných funkcionárov strany na kariéru na základe „zásluh“ a materiálnych výhod (poviedka Zápisník cynika). Týmto funkcionárom sa vysmieva v satirických poviedkach Ako ma na recepcii pokúšal diabol a Koza rohatá a somár.

Tieto texty, ale aj iné materiály, ktoré súviseli s cenzorskou aférou, objavil v Slovenskom národnom archíve v Bratislave literárny vedec Pavel Matejovič, ktorý v rozhovore pre denník Sme doslova povedal: - „Keď mi tieto texty priniesli do študovne, neveril som vlastným očiam a začal som ich hneď fotiť mobilom...“ Pavel Matejovič ich zozbieral, zostavil a vydal v Literárnom informačnom centre.

Je to významný edičný čin. Vladimíra Mináča predstavuje v nových súvislostiach, v akých sme ho dosiaľ nepoznali. Vedeli sme, že ho na aktívne komunistov spisovateľov (30.-31. 3. 1951) obvinili z tzv. buržoázneho nacionalizmu a že mu hrozilo väzenie ako L. Novomeskému, G. Husákovi a ďalším, ale podrobnosti sme nepoznali. Vladimír Mináč bol od nich mladší, svoju spisovateľskú činnosť len začínal a mal šťastie: k súdnemu procesu s ním nakoniec nedošlo, keďže vykonštruované obvinenia označili za neodôvodnené. Toto obvinenie ho však poznačilo na celý život, ale aj poučilo. Odvtedy si začal dávať pozor a bol opatrnejší. Jeho sila a túžba byť úspešný mu však pomohli, že jeho kritický postoj k moci (k akéjkolvek) mu ostal až do konca života.

V tomto roku, 25. októbra 2016, si pripomenieme 20. výročie jeho smrti. Zomrel vo svojom bratislavskom byte a je pochovaný v Slávičom údolí v Bratislave. **(mo)**

Lekár, podnikateľ, cestovateľ a revolucionár s americkým občianstvom

Samuel František Figuli

Uzrel svetlo sveta v Klenovci v roku 1825 v rodine váženého a zámožného klenovského chovateľa hovädzieho dobytká a oviec a spracovateľa vlny (súkenníka). V rodisku navštevoval vyššiu evanjelickú školu, pokračoval v škole v Gemeri a odtiaľ išiel študovať medicínu do Pešti, kde nadobudol vyššie vzdelanie. Tu ho v roku 1848 stihli búrlivé revolučné udalosti. Aj napriek slovenskému pôvodu a povedomiu pridáva sa ku Kossuthovmu povstaniu. Jeho nádeje po slobode národov sa nespĺnili. Po potlačení povstania bol podozrivý zo zapletenia sa do vraždy grófa Lamberda, preto musel ujsť do zahraničia. Práve tento čin odštartoval sériu ďalekých ciest, ktoré sprevádzali jeho život až do úplného konca. Pre útok na grófa Lamberda vydali na Figuliho roku 1850 zatykač: „Spomenutý sa narodil v Klenovci, v župe Gemerskej v Uhorsku, je asi 25-ročný, študujúci chirurgiu, potom honvéd, štíhleho vysokého vzrastu, svetlých vlasov, slabých fúzov,“ - písalo sa v zatykači.

Úkryt hľadal najskôr v rodnom Klenov-

ci. Odmena tritisíc zlatých na jeho hlavu však lákala a tak si onedlho musel zadovážiť falošné dokumenty a utiecť za hranice Uhorska. Je doložené, že nejaký čas strávil v Turecku. V roku 1863 ho už evidovali ako emigranta do Talianska, kde bojoval za zjednotenie krajiny. Odtiaľ sa dostal opäť do Turecka a Ruska, neskôr bol priamym účastníkom Krymskej vojny. Rozhodol sa opustiť revolučný Balkán a z Turecka odišiel po roku 1850 do Ameriky.

Po príchode do Ameriky bojoval vo vojne Juhu proti Severu. Prezident Abraham Lincoln pod prosbu G. Michaloviča v roku 1861 o vstupe Slovákov na prahu občianskej vojny napísal: - Rád vyhovujem žiadosti.

A tak sa veliteľ regimentu Slovákov Michalovič so svojimi vojakmi, slovenskými dobrovoľníkmi, emigrantmi z Chicaga pripojil k 24. regimentu dobrovoľníkov štátu Illinois. K nim sa pridali tri newyorské roty, ktoré vytvorili 54. oddiel, ktorému velil tri roky E. Kozlay. V roku

Eugen Kozloy

1865 sa stal brigádnym generálom. Tieto jednotky boli formované prevažne z veteránov európskych revolúcií meruňsmých rokov. Slováci bojovali na strane Severu, teda i za slobodu černochoch.

Problémom je vypátrať približný počet prisťahovalcov z Uhorska, ktorí do Ameriky dorazili počas občianskej vojny. Do roku 1899 americké úradné dokumenty samostatnú kolónku pre národnosti oficiálne údaje nemali. Niektoré údaje uvádzajú 409 osôb, ktoré v rokoch 1861 – 1865 emigrovali do Ameriky. Koľko z nich bolo Slovákov nie je jasné.

Po občianskej vojne alebo možno ešte počas nej sa Figuli vrátil do Európy. Jeho ďalšia cesta za oceán sa uskutočnila pravdepodobne v roku 1863. V Amerike študoval medicínu na univerzite v St. Luis. Vykonával lekársku prax, liečil krajanov a chudobných, darilo sa mu aj ako podnikateľovi. Bol majiteľom bavlníkových a tabakových plantáží, cukrovaru a továrne na spracovanie rýb. Aktívne sa zúčastňoval na vedeckých výskumoch pri kultivácii bavlny a tabaku v štáte Virgínia. Zo

zarobených peňazí a nadobudnutého majetku financoval polárnu výpravu na severný pól, ktorej sa zúčastnil. Možno predpokladať, že bol prvým Slovákom, ktorý vstúpil do krajiny večného ľadu. Publikoval viacero cestopisov, žiaľ, nezachovali sa. Figuli patrí medzi prvých Slovákov, ktorým bolo udelené americké štátne občianstvo.

Historici, ktorí sa zaoberali osobou Figuliho, sa však nevedia zhodnúť, kedy po prvý raz navštívil Spojené štáty severoamerické. Niektorí tvrdia, že sa tam vybral už v 50-tych rokoch spolu s kossuthovcami, iní tvrdia, že prišiel až v roku 1863. Ako vojaka v bojoch Severu proti Juhu ho uvádzajú viaceré publikácie, podrobnejšie informácie o bitkách, na ktorých sa zúčastnil, sa však doteraz nenašli. Po občianskej vojne, alebo možno ešte počas nej sa vrátil do Európy.

Po návrate z Ameriky do Klenovca, na súde v Rimavskej Sobote zastupoval svojho brata Ondreja, ktorý sa súdil pre zle vymeraný majetok Za Borovou. Obhajoval ho po slovensky a žiadal súd, aby sa pojednávanie konalo po slovensky. Počas cesty na severný pól ochorel, čo sa neskoršie prejavilo v podlomenom zdraví. Náhle podľahol ochoreniu v roku 1880 u svojej sestry v Kokave nad Rimavicou. Jeho túžba po návrate do vlasti sa mu vyplnila, pochovaný je v rodnej slovenskej zemi.

Jeho účasť v americkej občianskej vojne nepriamo potvrdzuje aj text na jeho náhrobku: „Chátať pak s Amerikánmi, za volnost milou sme bojoval, Ameriku si tak zamiloval, že občanem jejím se stal.“

Životný príbeh nášho krajana Samuela F. Figuliho poukazuje na skutočnosť, že napriek tomu, že pochádzal vo svete z neznámeho Klenovca, dokázal svojimi skutkami životaschopnosť, ktorá si zasluhuje zaradiť ho medzi popredné osobnosti nášho slovenského národa.

Igor Tomo

Ján Figuli pri hrobe svojho slávneho predka Františka Samuela Figuliho.

Samuel František Figuli

FS Vepor v Olešnici a na dožinkách

Od 26. do 28. augusta sa folklórny súbor VEPOR už po jedenástykrát predstavil na dožinkových slávnostiach v Poľsku, v regióne Olešnica. V rámci dožinkových slávností v regióne Olešnica organizovali aj IV. ročník medzinárodného folklórneho festivalu, na ktorom sme sa predstavili spolu s priateľmi z FS Ipoly a L'H Tucsök z Mihálygerge z Maďarska, Smiky z Poľska, Kalina - ukrajinský menšinový kolektív z Poľska a ďalšími kolektívami.

Prvý večer naši tanečníci, speváci a heligonkári predstavili svoj program na otvorení festivalu vo Wszechświete. V sobotu 27. augusta sme sa predstavili na dožinkách v Ostrowine a v Miedzyborzu. V nedeľu 28. augusta sme krásu slovenského folklóru prezentovali na dožinkách v Boguslawiciach a záver našej prezentácie patrilo návštevníkom dožinkových slávností v Jelcz-Lakowice. V rámci krátkeho voľného času sme navštívili mesto Olešnica, obecné múzeum v obci Ostrowiny a vychutnávali sme si krásny areál hotela Amber neďaleko Olešnice. Mali sme možnosť vidieť, ako si v Poľsku vážia tradície, ako sa zapájajú občania do aktivít, čo bolo vidieť na výzdobe domov, dvorov. Bolo tu cítiť spoluprácu, ktorou rozvíjajú cestovný ruch a zároveň prezentáciu poľnohospodárov, miestne produkty a folklórne tradície.

Organizátori pre nás pripravili bohatý, krásny program. Stretli sme dávnych, ale i nových priateľov a vzájomne poznávali tradície svojich predkov. -jz-

Futbalisti TJ Družstevník Klenovec v najvyššej oblastnej súťaži v sezóne 2016-2017

Opäť s ambíciami postupu do prvej šestky

Naše mužstvo futbalistov po tradičnom Memoriáli Pavla Slatinského z polovice júla odohralo ešte jeden prípravný zápas pred začiatkom novej sezóny 2016-2017 v Lubeníku. Majstrovská súťaž, oblastná I. trieda Oblastného futbalového zväzu Rimavská Sobota sa začala v prvý augustový víkend.

V súťaži hrá desať mužstiev z okresov Rimavská Sobota a Revúca. Hrá sa systémom doma-vonku, t.j. mužstvá odohrajú po osemnásť zápasov. Po 18. kole sa rozdelí tabuľka na dve skupiny: prvých šesť mužstiev bude hrať o titul majstra oblasti a postup do 5. ligy, zostávajúce štyri družstvá o udržanie sa v I. triede. V obidvoch skupinách sa bude hrať opäť dvojkoľovo (doma – vonku). Body do skupín sa započítavajú iba zo vzájomných zápasov v základnej časti súťaže.

Pred začiatkom sezóny sa nám podarilo doriešiť prestupy P. Bálinta, L. Bálinta, P. Pláštika, D. Ištóka, M. Miháľa R. Doboša, ktorí sa stali našimi kmeňovými hráčmi. Verím, že sa nám opäť podarí vytvoriť dobrú partiu a budeme medzi prvým poltuctom najlepších družstiev pred rozdelením do skupín. Našou peknou hrou chceme potešiť oko diváka a dobre reprezentovať obec Klenovec. Mužstvo naďalej trénuje prezident futbalového klubu Marek Medveď.

Memoriál P. Slatinského príhovorom otvorila starostka obce Zlata Kaštanová.

Memoriál Pavla Slatinského

V sobotu 16. júla sa na ihrisku TJ Družstevník Klenovec uskutočnil už 21. ročník futbalového turnaja Memoriál Pavla Slatinského. Okrem nášho mužstva štartovali dvaja účastníci piatej ligy: Štart Kokava nad Rimavicou a Tatran Muráň. V deň konania turnaja svoju účasť odhlásil nováčik 5. ligy Veľký Blh... Traja účastníci turnaja sa stretli vo vzájomných dueloch. Po dlhšej dobe sa z turnajového víťazstva tešili domáci futbalisti.

Výsledky turnaja: **Klenovec – Muráň 2:1 (1:1)**, obidva naše góly dal Lukáš Bálint; **Kokava nad Rimavicou – Muráň 3:1 (1:0)**, **Klenovec – Kokava nad Rimavicou 4:2 (2:1)**, naše góly zaznamenali: Tomáš Brndiar, Marek Kučerák, Peter Plášťik, Michal Bavala.
Poradie v turnaji: 1. Klenovec, 2. Kokava, 3. Muráň.

Organizátori ďakujú divákovi za početnú účasť na turnaji aj napriek nepriaznivému počasiu a všetkým sponzorom, ktorí prispeli k uskutočneniu turnaja: Obecný úrad Klenovec, Roľnícke družstvo Klenovec, TJ Družstevník Klenovec, Botex, Evasport, Elektro Kováč, Ján Dovala, Ján Figuli, Ondrej Barto, Geodetická kancelária Ján Brndiar, Pila Pali, Autobusová doprava

Momentky z tohtoročného tradičného turnaja Memoriál Pavla Slatinského, v ktorom sa po dlhom čase čakania z víťazstva tešili domáci futbalisti.

Doterajšie výsledky nášho tímu:

1.kolo – 7.august: Klenovec – Jelšava 1:0 (1:0), zápas sa nám vydaril, už v 1. polčase sme si gólom Mareka Miháľa z pokutového kopu zabezpečili najtesnejšie víťazstvo...

2.kolo – 14.august: Klenovec – Rimavská Seč 5:2 (2:1), hostia sa síce ujali vedenia, no gólmi T. Brndiara a P. Bálinta sme vyhrali 1. polčas. Do 2. polčasu sme nastúpili s odhodlaním upevniť vedenie, čo sa aj podarilo ďalšími gólmi P. Bálinta, R. Trnavského a T. Brndiara a viedli sme už 5:1. Hostom sa ešte podarilo znížiť.

3.kolo – 20.august: Rimavské Janovce – Klenovec 4:3 (3:1), v 3.kole sme chceli potvrdiť dobrú formu z predchádzajúcich zápasov. Ujali sme sa vedenia gólom R. Doboša, ktorý k nám prišiel z FK Iskra Hnúšťa. No z vedenia sme sa dlho netešili, domáci otočili skóre už v prvom polčase. Po prestávke domáci pridali ďalší gól, no nám sa podarilo gólmi R. Doboša a T. Brndiara aspoň zdramatizovať záver zápasu.

4.kolo – 28.august: Klenovec –

Ožďany 3:0 (0:0), očakával sa veľmi vyrovnaný zápas, nakoľko Ožďany sú skúsené mužstvo. V prvom polčase sme mali niekoľko šancí, ktoré sme však nepremenili a tak sa polčas skončil bez gólov. V druhom polčase sme zatlačili súpera a snažili sme sa rozhodnúť zápas. Dlho sa nám to však nedarilo. Až v 80. minúte gólom T. Brndiara sme sa ujali vedenia a do konca zápasu sme ešte pridali ďalšie dva góly z kopačiek L. Ulického a P. Bálinta.

5.kolo – 1.september: Revúčka – Klenovec 1:4 (0:1), góly: 45. a 76.min. Marek Miháľ, 85.min. Marek Medveď, 90.min. Pavel Bálint;

6.kolo – 4.september: Klenovec – Sirk 4:0 (1:0), góly: 24.min. Pavel Bálint, 55.min. Viktor Vince, 63.min. Tomáš Medveď, 82.min. Šimon Biely.

Teší ma, že na zápasy chodí stále dosť fanúšikov, ktorých povzbudzovanie pomáha našim hráčom k dobrým výsledkom. Chceme poďakovať vedeniu obce, že nás podporuje a taktiež Pizzerii Demko za ich chuťnú pizzu po každom domácom zápase.

Ján Brndiar, manažer
FK Družstevník Klenovec

1. Klenovec	6	5	0	1	20:7	15
2. Ožďany	6	4	0	2	20:13	12
3. Lubeník	5	3	1	1	15:5	10
4. Kráľ	6	3	0	3	15:12	9
5. Jelšava	6	3	0	3	9:10	9
6. Rim. Janovce	6	2	1	3	13:19	7
7. Radnovce	6	2	1	3	13:19	7
8. Revúčka	6	2	0	4	13:18	6
9. Sirk	5	2	0	3	5:11	6
10. Rim. Seč	6	1	1	4	10:19	4

Futbal žiakov

Družstvo našich žiakov hrá 1. triedu ObFZ, v skupine B, kde je sedem tímov. Žiakov trénuje Marek Medveď a prvý súťažný zápas odohrajú 17. septembra doma s Revúčkou.

Klenovské noviny

www.klenovec.sk/kultura/klenovske-noviny

Vydáva obec Klenovec. Sídlo vydavateľa a adresa redakcie: Obecný úrad, Námestie Karola Salvu 1, 980 55 Klenovec, IČO: 00318350, e-mail: klenovskenoviny@klenovec.sk. Redakčná rada: Ing. Edita Bartová (predsedníčka), Richard Bálint, Milada Kochanová, Ing. Anna Germanová, Mgr. Zlata Kochanová, Mgr. Július Molitoris. Reg. číslo MK SR: EV 1890/08. ISSN1339-1976.